

Idrottslegenden Erik Bergvall

För dagens generation idrottsintresserade säger kanske inte namnet Erik Bergvall särskilt mycket. Men för äldre personer med perspektiv på svensk idrottshistoria är det ett viktigt namn. Med sin grundsats "Formen först och tempot sedan" ledde den legendariske färnebosonen bl a Svenska Simförbundet och var under närmare 30 år framgångsrik chef för Stockholms stadion.

Erik Bergvall var född den 7 april 1880 i Mälby, Västerfärnebo, där fadern skötte ett kronoarrende. Brodern Sven Bergvall (1881-1960) blev känd filmskådespelare och direktör för stiftelsen Höstsol. En annan, Harry Bergvall (1884-1976), var länge en av Dramatens mest uppburna krafter.

Vid åtta års ålder kom familjen Bergvall till Uppsala. Fadern var då redan sjuk och dog när sonen Erik bara var tio. Därefter följde några verkligt svåra år för modern och de åtta barnen. Långa tider var man tvungen att leva på hårt bröd som doppades i kaffe och med potatis och salt eftersom handlaren inte längre vill ge familjen kredit.

Redan vid elva års ålder deltog Erik Bergvall i en av Skidfrämjandets första tävlingar. I gymnasieåldern kom han med i den frivilliga gymnastikföreningen. De första kontakterna med simning fick han genom gratisavdelningen på Svartbäckens kallbadhus, den s k Lusasken. Men där fanns också en bättre avdelning med tillgång till trampolin. Här gjorde bröderna Erik och Sven sina första försök inom simhoppning. Snart nog fick även deras lillebror Harry följa med och hoppa innan han ens kunde simma. Det gick till så, att den ene brodern stod uppe i tornet och tvingade ner den stackars Harry, medan den andre brodern låg i vattnet för att fånga upp honom. En pedagogik som nog inte skulle gå hem idag...

I sin tidiga ungdom genomgick Erik Bergvall som andre svensk en blindtarmsoperation. Sviterna härifrån drogs han med länge och tillfrisknade helt först i 18-årsåldern.

Erik Bergvalls första arbete blev som springpojke på Harald Wretmans Tryckeri i Uppsala. Där skulle han dessutom ha ansvar för firmans husdjur - en folkilsken berguv som varje dag matades med diverse inälvor inhandlade på torget.

Efter en tid tog Erik Bergvall sitt lilla sparade kapital och begav sig till Stockholm. Där fick han anställning som simlärare på Strömbadet. Efter ytterligare ett par sejourer vid Wretmans Tryckeri återvände han till huvudstaden och tog kontakt med ett flertal idrottsföreningar. Han påbörjade även sin journalistbana med en tidning som kallades "Sport". Snart nog rekryterades han till idrottstidningen "Nordiskt Idrottslif", som han utgav under drygt 20 år. Dessutom medverkade han som sportjournalist i Stockholms Dagblad, Stockholmstidningen och Nya Dagligt Allehanda.

Erik Bergvall tillhörde den andra generationen av svenska idrottsledare. Det var den som hade att organisera upp den tidigare påbörjade verksamheten. Sedan

industrimannen J Sigfrid Edström (1870-1964) skissat på en riksorganisation för svensk idrott skrev Bergvall en kritisk artikel mot hans tankar. Istället för att få Bergvall mot sig valde han att istället knyta honom till sig. Därmed närmade han sig alltmer den svenska idrottens maktcentrum.

Simningen kom att bli Erik Bergvalls särskilda skötebarn. Bland annat var det han ensam som skrev alla tävlingsregler för simning och simhopp - regler som sedermera också blev internationellt accepterade. Under flera decennier var han med sin stora och breda kunskap en av världssimningens mäktigaste och mest respekterade personer. Själv deltog han redan 1895 i Uppsala Kappsimmingsklubbs tävlingar. Som aktiv gjorde han sig dock mest känd som vattenpolospelare och var svensk mästare 1906 och 1909. Vid OS i London 1908 erövrade han bronsmedaljen. Han var dessutom fotbollsspelare och deltog som målvakt i SM-finalen 1903.

År 1916 utsågs Erik Bergvall till chef för Stockholms Stadion, en vid den tiden statligt ägd anläggning med stora skulder och en verksamhet som inte var värd namnet. Han lovade att stanna i 2-3 år i ett försök att vända verksamheten tills den gick med vinst. Erik Bergvall blev kvar betydligt längre. Ända fram till 1946 kvarstod han som stadionchef och vid avgången överlämnades en rejäl summa pengar som hade intjänats under alla de arrangemang han lockat till arenan.

Före och parallellt med chefskapet på stadion var Erik Bergvall bl a medlem av Riksidrottsförbundets Överstyrelse, sekreterare i Sveriges Olympiska Kommitté från 1906, president i Internationella Simförbundet, sekreterare för Svenska Spelen 1916 och Nordiska Spelen 1917 samt stiftare av, sekreterare, ordförande och slutligen hedersordförande i Svenska Simförbundet. Som tävlande och senare hoppsdomare deltog han i ett stort antal OS från och med 1906.

Bland hans utgivna böcker kan nämnas memoarerna "Vid målsnöret" (1945), svensk simnings praktverk "Boken om simning" (1948) samt "Olympiska spelen 1896-1948" (1949).

Erik Bergvall avled den 4 februari 1950 och är gravsatt på Norra Kyrkogården i Stockholm. Han var sedan 1900 gift med Maria Öhrström (1878-1962), en kusin till filmskådespelerskan Dagmar Ebbesen (1891-1954).

Lars Östlund